

FRANSA TARTIŞMALARI IŞIĞINDA 2015 ÖNCESİ ERMENİ DİASPORASI FAALİYETLERİ

Aslan Yavuz ŞİR

Analist

Fransada yasamanın alt kanadı olan parlamento gündemine alınan soykırımın inkarını suç sayan kanun teklifi, dış politika tartışmalarının gündemini belirliyor. Parlamentoda kabul edilmesi durumunda bir üst yasama kanadı olan Senatoya iletilecek olan kanun tasarısının yasallaşmasına seçim öncesinde ihtimal verilmese de bu gündemin aslında Fransadaki siyasi çekişmelerin ve oy kapma yarışının bir sonucu olduğu kolayca tahmin edilebiliyor. Eğer böyle bir iç siyasi çekişmeden kaynaklanıyor ise dahi, söz konusu tasarının bu amaca hizmet etmeyeceği ve Fransız politikacıların beklediği sonuçları vermeyeceği açıktır.

Bunu anlamak için yalnızca iki güncel veriye bakmak yeterli olacaktır. Bunlardan birincisi Le Figaro gazetesinde yayınlanan bir kamuoyu araştırmasıdır. Bu kamuoyu araştırmasına göre katılımcıların %65i böyle bir tasarıyı ifade özgürlüğüne aykırı olarak gördüklerini belirtmişlerdir. İkinci olarak, bu girişimin Fransadaki Ermeni kökenli seçmenin oylarını almak amacı taşıdığı iddiasının aslında çok da sağlam bir dayanak olmadığı gerçeğidir. Fransada 2007 Başkanlık seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı 44,4 milyon, geçerli oy sayısı ise 36,7 milyon olarak gerçekleşmiştir. Oysa Fransadaki Ermeni vatandaşların sayısı bazı kaynaklara göre en fazla 450.000 olarak kaydedilmiştir. Bunlardan aktif seçmen olanların sayısının çok daha az olacağını tahmin etmek zor değil. Sonuç olarak Ermeni kökenli seçmen sayısının tüm Fransız seçmen sayısı ile oranlandığında soykırım iddialarının bu türde bir seçim/oy kampanyasına konu edilmesinin toplumsal/siyasi hiçbir dayanağı olmadığı görülmektedir.

Durum böyle olduğu halde Fransada iktidarın ısrarla bu konuyu gündeme getirmeye çalışması daha karmaşık siyasi dinamiklerin bir sonucudur. (Fransanın Libyadaki başarısızlığı, Suriye ve İran ile ilişkiler, Türkiyenin AB üyeliğine gösterilen muhalefet vb.) Türkiyede ve dünyada dış politika gündemi algısı her daim kısa süreli krizlere yoğunlaşmıştır. Fransa tartışmaları da, temelleri ve ortaya çıkarabileceği sonuçları çok daha karmaşık olsa da yalnızca Fransız parlamentosunda söz konusu kanun taslağının gündeme getirilmesi ile alevlenmiştir. Oysa ki uluslar arası alanda özellikle Ermeni Diasporası tarafından Türkiye aleyhinde yürütülen çalışmalar, Fransız politikacıların kısa vadeli siyasi girişimlerinden çok daha dikkat çekici hale gelmiştir. Fransa tartışması Ermeni Diasporası ve faaliyetleri konusundaki farkındalığı arttırmak yerine Fransa ile sınırlı kalan bir kısır tartışma halini almıştır. İki ülke arasındaki kriz niteliği taşımaktan çok bu

kriz, Ermeni Diasporasının 2015 yılı yaklaşırken yoğunlaştırdığı Türkiye aleyhtarı girişimlerinin yalnızca bir örneğini ortaya koymaktadır. Ermeni Diasporası ve Ermenistanın yoğunlaşan faaliyetlerinden bazıları şöyledir:

1.Nisan 2011de Ermenistan Başkanı Serj Sarkisyanın talimatı ve onayıyla Ermeni Soykırımının 100. Yıldönümüne ilişkin Etkinliklerin Koordinasyonu için Devlet Komisyonu kurulmuştur. Bu komisyonda Ermeni yetkililer olduğu gibi Diasporadan da temsilciler olması öngörülmüştür.

2.Aralık 2011 tarihinde, uzun süredir Avrupadaki Ermenilerin gündeminde olan 3ncü Batı Ermenileri Ulusal Asamblesi Fransanın Sevres şehrinde toplanmıştır. İlk iki asamble 1917 ve 1919 yıllarında yapılmıştı. Bu Asamble ile Batı Ermenilerini temsil edecek bir uluslar arası Batı Ermenileri Ulusal Konsey örgütlenmesine gidilmesi ve 2015 öncesinde Türkiye aleyhinde girişimlerin hızlandırılması kararlaştırılmıştır. Bu girişimlerden en dikkat çekicisi, 2012-2013 Eylem Planında yer alan Batı Ermenilerinin 1915 yılında yaşadığı toplu kayıp ve zararların belirlenmesi çalışmalarının desteklenmesi ve Armenian Forum of Lawyers adı altında bir kuruluşun oluşturularak ulusal ve uluslar arası mahkemelerde tazminat davalarının açılması bulunmaktadır.

3.Benzer şekilde 2009 yılından bu yana Amerika Birleşik Devletlerinde, Türkiye Cumhuriyeti, TC Merkez Bankası ve TC Ziraat Bankası aleyhinde tazminat davaları devam etmektedir.

4.Yine bağlantılı olarak, Türkiye ve uluslararası akademik çevrelerde özellikle Ermeni Emval-i Metrukesi olarak adlandırılan Ermeni malları konusunda yapılan veya yapılacak akademik çalışmaların desteklenmesi yolu ile şu anda devam eden veya gelecekte açılması beklenen tazminat davalarına tarihi ve hukuki zemin hazırlanma çalışmalarının çok ciddi biçimde arttığı gözlemlenmektedir.

5.Uluslararası akademik alanda Ermeni soykırımının kabul edilmesini amaçlayan toplantı, seminer, konferans, kitap, makale yayınlanması gibi çalışmalar hızlandırılmıştır. Bu çerçevede Nisan 2010 tarihinde Armenian Film Foundation adlı vakıf ile Güney Kaliforniya Üniversitesi Shoah Foundation Institute arasında soykırım tanıkları ile yapılan 400 civarında görüşmenin kayıtları ile hazırlanacak çalışmaların yayınlanması konusunda anlaşma sağlanmıştır. Halihazırda Ermenistan Arşivleri İdaresi elindeki kayıtların yayınlanması ile ilgili çalışmalara başlamıştır.

6.Washingtonda 2000 yılında Kafesciyan Vakfı tarafından başlanmış ancak çeşitli hukuki anlaşmazlıklar sebebiyle henüz tam anlamıyla yürütülmeye başlanan Ermeni Soykırımı Müzesi açılması projesinin 2015 öncesinde tamamlanması planlanmaktadır. Bahsedilen bu altı maddelik kısa liste, Diaspora tarafından yürütülen Türkiye aleyhtarı propaganda çalışmalarının yalnızca çok küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Nitekim Diasporanın yabancı ülke parlamentolarında soykırımın tanınması yönündeki çalışmaları halihazırda sürdürülmektedir. Buna rağmen, anlaşılmaktadır ki Fransa parlamentosundaki girişim Ermeni Diasporasının bile beklemediği bir gelişme olmuştur. İşte tam da bu sebeple, kanun taslağının Senatoda bekletilmesi, kısa vadeli siyasi çekişmelere malzeme yapılması, kanunlaşması veya kadük kalması gibi konular üzerinden yürütülecek tartışmaların, yakın

zamanda patlak vermesi muhtemel çok daha kritik gelişmelere karşı politika belirlenmesine engel olmaması gerekir

Yazar Hakkında :

Aslan Yavuz Şir AVİM'de Kıdemli Analist olarak çalışmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler alanında doktora adayıdır. Türk-Ermeni ilişkileri, Ermenistan siyaseti, Orta Asya ve Kafkasya alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: ŞİR, Aslan Yavuz. 2026. "FRANSA TARTIŞMALARI IŞIĞINDA 2015 ÖNCESİ ERMENİ DİASPORASI FAALİYETLERİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2011 / 35. Aralık 21. Erişim Haziran 08, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/FRANSA-TARTISMALARI-ISIGINDA-2015-ONCESI-ERMENI-DIASPORASI-FAALIYETLERI>



Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır